

KATALOG BISKUPÓW TARNOWSKICH¹

1. Bp Nominat Jan Duwall (1781 - 1785)

Urodzony 13 IV 1720 w Żegocinie k. Bochni. Studia teologiczne ukończył w Krakowie na uniwersytecie, po czym 1 IV 1747 otrzymał święcenia kapłańskie z rąk bpa sufragana krakowskiego M. Kunickiego. Dalsze studia (5 lat) odbył w Rzymie (1748 - 53). 19 V 1763 został promowany na doktora obojga praw na uniwersytecie w Krakowie. Ok. roku 1750 otrzymał nominację od bpa krakowskiego A.S. Załuskiego na prałata scholastyki przy kolegiacie w Wojniczu, instytuowany 18 IV 1752, a 1 X 1757 mianowany prepozytorem tejże kolegiaty. 7 III 1781 bp K. Soityk mianował go oficjałem generalnym dla zawiślańskiej części diecezji krakowskiej z rezydencją w Tarnowie. 20 IX 1783 cesarz Józef II mianował go biskupem tarnowskim, a 30 X 1785 Stolica Apostolska ukończyła jego proces informacyjny przed prekonizacją na biskupstwo. Zmarł 13 XII 1785 w Tarnowie i tu został pochowany przy kościele bernardynów. Za jego rządów utworzono i zorganizowano diecezję (cesarz Józef II), przeprowadzono regulację parafii i dekanatów; rząd austriacki zniósł kilka klasztorów i wszystkie bractwa kościelne (1785).

2. Bp Florian Amand z Janówka Janowski (1786 - 1801)

Urodzony 16 V 1725 w Masłomiącej k. Więclawic. Do benedyktynów w Tyńcu wstąpił w roku 1745. Studia teologiczne ukończył w Krakowie, gdzie też w roku 1755 otrzymał promocję na doktora teologii. Święcenia kapłańskie otrzymał 16 III 1749. Od roku 1755 wykładał filozofię i teologię w studium benedyktyńskim w Tyńcu. W roku 1757 został mianowany prepozytorem klasztoru i kościoła parafialnego w Tuchowie, a w roku 1762 wybrany na archiopata tynieckiego. Po roku 1783 z ramienia cesarza Józefa II brał udział w rozmowach na temat erekcji diecezji tarnowskiej, po czym 16 XII 1785 został mianowany tajnym radcą dworu wiedeńskiego. 16 I 1786 cesarz mianował go biskupem tarnowskim, prekonizowany 3 IV 1786, a 13 VIII 1786 konsekrowany w katedrze lwowskiej przez arbpę Ferdynanda Kiekiego. Zmarł 4 I 1801 w Tarnowie, gdzie został pochowany. Za jego rządów powołano do życia kapitułę katedralną, wprowadzono nowy porządek nabożeństw, wyrównano granice diecezji z biskupstwem przemyskim i spiskim; rząd austriacki zniósł 4 kolegiaty, 11 klasztorów męskich i żeńskich, zabrał na fundusz religijny wiele fundacji kościelnych. Nad diecezją zaciążył duch kościelnej polityki józefińskiej.

Po śmierci bpa Janowskiego wikariuszem kapitulnym został wybrany 8 I 1801 ks. Wojciech de Boża Wola Górski, prepozyt kapituły katedralnej (1801 - 1807), a następnie bp nominat kielecki. Za jego rządów zniesiono diecezję 17 IX 1807.

¹ Przedruk ze *Schematyzmu Diecezji Tarnowskiej na rok 1977*, s. 42 - 50.

3. Bp Grzegorz Tomasz Ziegler (1822 - 1827)

Urodzony 7 III 1770 w Kirchheim w Szwabii. W roku 1788 wstąpił do benedyktynów w Wiblingen k. Ulmu w Bawarii. 25 IV 1793 otrzymał święcenia kapłańskie. W roku 1800 otrzymał promocję na doktora teologii na uniwersytecie we Fryburgu w Bryzgowii. W latach 1800 - 1801 pełnił obowiązki mistrza nowicjatu w Wiblingen, zaś w latach 1806 - 1809 był przeorem ziemczonogo opactwa benedyktyńskiego w Tyńcu i wykładał równocześnie teologię dogmatyczną na uniwersytecie krakowskim. W latach 1809 - 1815 wykładał historię Kościoła w seminarium duchownym w Linzu, a w 1815 - 1822 teologię dogmatyczną na uniwersytecie wiedeńskim. 25 IV 1822 papież Pius XII bullą *Apostolatus officium* mianował go biskupem tynieckim. 29 VI 1822 został konsekrowany w Wiedniu przez kard. Rudolfa Habsburga, a 18 VIII tegoż roku odbył ingres do katedry w Tyńcu, mianowany 23 IV 1826 biskupem tarnowskim. 6 VIII 1827 złożył rządy w ręce prepozyta kapituły ks. Jana Fukiera i przeniósł się na biskupstwo w Linzu, gdzie zmarł 15 IV 1852. Za jego rządów zorganizowano administrację diecezji, przeniesiono jej stolicę z Tyńca do Tarnowa, utworzono kapitułę katedralną, utworzono studia dla „pastoralistów”, rozpoczęto odbudowę katedry, sprowadzono jezuitów do diecezji. Jego staraniem powstał pałac biskupi w rynku tarnowskim.

Po jego odejściu biskupstwo wakowało prawie przez 5 lat; diecezją rządził prepozyt kapituły jako wikariusz kapitulny ks. Jan Fukier (1827 - 1832).

4. Bp Ferdynand Maria hr. Chotek i Wognin (1831)

Urodzony w roku 1781 w Wognin na Morawach. Studia filozoficzno-teologiczne ukończył na uniwersytecie praskim, gdzie też został promowany na doktora filozofii i teologii. W dalszych latach wykładał filozofię i teologię w seminarium duchownym w Ołomuńcu, pełniąc tu również obowiązki rektora seminarium. Przed rokiem 1817 został mianowany prepozytem infułatem kapituły metropolitalnej w Ołomuńcu. 1 VII 1817 konsekrowany w Kromieryżu przez kard. Trautmana abpa ołomunieckiego na biskupa tytularnego Ptolomaidy i sufragana w Ołomuńcu. 30 XII 1830 cesarz Franciszek I mianował go biskupem tarnowskim; 26 I 1831 konsekrowany przez papieża Grzegorza XVI. Będąc jeszcze w Ołomuńcu wydał list pasterski do duchowieństwa tarnowskiego i przysłał część swoich rzeczy do Tarnowa. Przed objęciem rządów w diecezji został jednak wybrany przez kapitułę metropolitalną arcybiskupem ołomunieckim. Zmarł 20 IX 1836 w Pradze.

5. Bp Franciszek de Paula Pischtek (1832 - 1836)

Urodzony w roku 1786 w Porzycach w Czechach. Studia teologiczne odbył na uniwersytecie praskim; na kapłana wyświęcony w roku 1808. W roku 1823 abp praski Chlumcański mianował go kanonikiem metropolitalnym praskim, a 14 XI 1824 konsekrował na biskupa tytularnego Azotu i sufragana praskiego. Mianowany 4 III 1832 przez papieża Grzegorza XVI biskupem tarnowskim; odbył 10 VI tegoż roku ingres do katedry tarnowskiej. Po trzech jednak latach — 4 VII 1835 — cesarz Ferdynand I mianował go arcybiskupem lwowskim, a papież Grzegorz XVI konsekrował go na tę godność 1 II 1836. Zmarł we Lwowie 2 II 1846. Za jego rządów wybudowano gmach seminarium duchownego, rozpoczęto urządzenie rekolekcji dla kapłanów. Dodać należy, że biskup ten sprowadził do diecezji wielu kapłanów czeskich i słowackich.

6. Bp Franciszek Abgaro Zachariasiewicz (1836 - 1940)

Urodzony 1 XII 1770 w Stanisławowie w rodzinie Ormian polskich, studia teologiczne ukończył we Lwowie i tu w obrządku ormiańskim otrzymał święcenia kapłańskie w roku 1795, a w roku 1797 otrzymał promocję na doktora teologii na

uniwersytecie lwowskim. W latach 1800 - 1816 wykładał historię Kościoła, a w latach 1806 - 1827 prawo świeckie na tymże uniwersytecie. W roku 1812 przeszedł na obrządek łaciński, a w cztery lata później (1816) został kanonikiem metropolitalnym lwowskim. W roku 1826/27 był rektorem uniwersytetu lwowskiego; w roku 1831 został prałatem kustoszem kapituły metropolitalnej; od 15 XI 1833 do 9 XI 1834 był wikariuszem kapitułnym archidiecezji. Cesarz Ferdynand I mianował go 2 IX 1835 biskupem tarnowskim. Konsekrację otrzymał 23 IV 1836 we Lwowie z rąk abpa Fr. Pischteka i 12 V tegoż roku odbył ingres do katedry tarnowskiej. Dnia 16 III 1840 mianowany przez cesarza Ferdynanda biskupem przemyskim, po zatwierdzeniu nominacji przez Grzegorza XVI (13 VII 1840) objął zarząd tej diecezji. Zmarł w Przemyślu 12 VI 1845. Za jego rządów dokonano otwarcia studiów filozoficzno-teologicznych w seminarium tarnowskim.

7. Bp Józef Grzegorz Wojtarowicz (1840 - 1850)

Urodzony 10 III 1791 w Szywnawaldzie k. Tarnowa. Studia teologiczne ukończył częściowo w seminarium generalnym we Lwowie, a częściowo na uniwersytecie wiedeńskim. W roku 1815 otrzymał święcenia kapłańskie, a od roku 1819 wykładał teologię moralną w seminarium duchownym w Przemyślu. W roku 1830 został kanonikiem honorowym przemyskim, w roku 1835 prałatem scholastykiem, następnie w roku 1836 prepozytem tejże kapituły. Konsekrowany w Przemyślu — 22 XI 1840 — na biskupa tarnowskiego, odbył swój ingres do katedry tarnowskiej 29 XI tegoż roku. 15 VII 1850 papież Pius IX na żądanie rządu austriackiego — w związku z „rabacją” chłopską (1846), którą surowo napiętnował — zwolnił go z obowiązków ordynariusza tarnowskiego. Początkowo zamieszkał w Mogile u cystersów, od roku 1857 w Krakowie, w parafii św. Mikołaja na Wesołej, a nieco później przy parafii św. Floriana. Zmarł w Krakowie 31 V 1875 i tam został pochowany. Dnia 13 XII 1875 diecezja tarnowska sprowadziła po stu latach doczesne szczątki swego Pasterza do Tarnowa, gdzie zostały złożone w podziemnej krypcie bazyliki katedralnej. Za jego rządów powstało w diecezji 7 nowych dekanatów, założono w roku 1844 Towarzystwo Wstrzemięźliwości, ustalono nowy porządek nabożeństw w diecezji, rozbudowano szkolnictwo parafialne; w związku ze wspomnianymi wydarzeniami w roku 1846 przeprowadzono w całej diecezji misje ludowe; zreformowano seminarium duchowne.

Po odejściu bpa Wojtarowicza rządził diecezją jako wikariusz kapitułny prepozyt kapituły ks. Wojciech Szlosarczyk (27 IX 1850 do 26 VI 1852). Następnie cesarz Franciszek Józef I 1 IX 1850 mianował biskupem tarnowskim Niemca ks. Józefa Hoppe, prepozyta kapituły przemyskiej, ale ten ofiarowanej godności nie przyjął.

8. Bp Józef Alojzy Pukalski (1852 - 1885)

Urodzony 15 III 1798 w Cieszynie. Studia filozoficzno-teologiczne ukończył w Ołomuńcu, gdzie 22 IX 1821 przyjął święcenia kapłańskie. Po roku 1821 pracował jako wikariusz w Skoczowie na Śląsku, po czym od roku 1830 przeniósł się do diecezji tarnowskiej i tu otrzymał probostwo w Wilamowicach, a następnie w Żywcu. Dnia 18 V 1851 mianowany przez cesarza kanonikiem katedralnym w Tarnowie, a 31 VII 1851 biskupem tarnowskim. Prekonizowany 15 III 1852 przez papieża Piusa IX i konsekrowany 23 V 1852 w Wiedniu przez nuncjusza apostolskiego kard. Michała Viale-Preja, odbył 20 VI 1852 ingres do Tarnowa. Zmarł 6 I 1885 w Tarnowie i tu został pochowany. Za jego rządów utworzono 2 nowe dekanaty i kilka parafii, a diecezji krakowskiej odstąpiono 6 dekanatów — łącznie 82 parafie. Biskup Pukalski brał udział w I Soborze Watykańskim. Jako jedyny z biskupów polskich wziął udział w pogrzebie prochów króla Kazimierza Wielkiego odnalezionych na Wawelu. Uzyskał przywilej pontyfikałów dla prepozyta kapituły. Ufundował kilka stypendiów dla kształcącej się młodzieży.

Po śmierci bpa Pukalskiego wikariuszem kapitułnym wybrano prepozyta kapituły ks. Wawrzyńca Gwiazdonia, który jednak rychło zmarł (23 XI 1885). Po jego śmierci papież Leon XIII mianował 15 XII 1885 administratorem apostolskim diecezji ks. bpa Ignacego Łobosa, sufragana przemyskiego.

9. Bp Ignacy Łobos (1886 - 1900)

Urodzony 16 VIII 1827 w Drohobyczu. Studia filozoficzno-teologiczne ukończył w seminarium w Przemyślu i tu w roku 1851 otrzymał święcenia kapłańskie. W diecezji przemyskiej pełnił obowiązki wikariusza, ojca duchownego w seminarium, a następnie kanclerza konsystorza biskupiego w Przemyślu. Cesarz Franciszek Józef I mianował go 8 IV 1873 kanonikiem, a 6 IX 1878 prałatem scholastykiem kapituły przemyskiej. Dnia 27 III 1882 papież Leon XIII prekonizował go na biskupa tytularnego Leucyjskiego i sufragana przemyskiego; 16 IV 1882 konsekrowany w Przemyślu przez bpa Soleckiego. Następnie Stolica Święta mianowała go 1 XII 1885 administratorem apostolskim diecezji tarnowskiej, a 15 XII tegoż roku cesarz mianuje go biskupem tej diecezji; prekonizowany przez papieża Leona XIII 15 I 1886. Intronizacja odbyła się w Tarnowie 23 V 1886. Biskup Lobos zmarł nagle 15 IV 1900 w Tarnowie i tu został pochowany. Za jego rządów odstąpiono diecezji krakowskiej dalsze 4 dekanaty, powstało Muzeum Diecezjalne, utworzono 4 nowe dekanaty, rozbudowano katedrę tarnowską, powołano do życia Towarzystwo św. Wojciecha dla podniesienia śpiewu kościelnego, założono szkołę dla organistów, Bractwo adoracji Najświętszego Sakramentu w celu popierania ubogich kościołów, Towarzystwo św. Józefa dla misji i rekolekcji ludowych, założono stronnictwo katolickie. Diecezja obchodziła 2 jubileusze — 600-lecie śmierci bł. Kingi i 500-lecie erekcji kolegiaty tarnowskiej.

Po śmierci bpa Łobosa wikariuszem kapitułnym wybrano ks. Stanisława Walczyńskiego prepozyta kapituły (1900 - 1901).

10. Abp Leon Wałęga (1901 - 1933)

Urodzony 25 III 1859 w Moszczenicy k. Gorlic. Studia teologiczne odbywał na uniwersytecie lwowskim i na „Gregorianum” w Rzymie, gdzie uzyskał doktorat teologii. 24 III 1883 otrzymał święcenia kapłańskie w Rzymie. W latach 1883 - 1898 pełnił obowiązki wikariusza przy kościele św. Marcina we Lwowie i katechety seminarium nauczycielskiego męskiego, a następnie wicerektora seminarium duchownego we Lwowie. W latach 1889 - 1890 wykładał na uniwersytecie lwowskim katechetykę, w latach 1890 - 1893 dogmatykę, od roku 1894 jako profesor nadzwyczajny. W roku 1897 został kanonikiem metropolitalnym, a 19 I 1901 otrzymał od cesarza Franciszka Józefa I nominację na biskupa tarnowskiego; prekonizowany przez papieża Leona XIII 15 IV tegoż roku. Konsekracja i intronizacja bpa Wałęgi odbyła się w katedrze tarnowskiej 12 V 1901. Po długoletnich rządach 8 IV 1932 zrezygnował z biskupstwa tarnowskiego, a papież Pius XI przyjmując (4 V 1932) jego rezygnację mianował go tytularnym arcybiskupem oksyrynchitańskim i administratorem apostolskim diecezji tarnowskiej. Zmarł 22 IV 1933 w Tuchowie, gdzie został pochowany na zewnątrz kościoła OO. Redemptorystów, u stóp łaskami słynącego obrazu Matki Boskiej Tuchowskiej, do której od najmłodszych lat miał szczególne nabożeństwo. Ep Wałęga był bez wątpienia jednym z największych biskupów tarnowskich; w czasie swych rządów wydatnie pomnożył i duchowo wyrobił szeregi duchowieństwa diecezjalnego, założył małe seminarium (1901), poszerzył gmach seminarium duchownego i w sposób szczególnie interesował się jego wychowankami, których liczba wzrosła do 140; utworzył 6 nowych dekanatów oraz 70 parafii, podniósł i rozbudził pobożność wśród wiernych i częste przystępowanie do Sakramentów św., zajął się w listach pasterskich polskimi emigrantami (sezonowymi). W roku 1913 - 1914 założył stron-

nictwo katolicko-ludowe z organem prasowym „Lud Katolicki”. Wyjechał u Sto-
licy Apostolskiej sufragana dla diecezji. Za jego rządów wyrównano granice die-
cezji; z diecezji przemyskiej przyłączono 31 parafii, do Krakowa odeszło 7 pa-
rafii (1 do Przemyśla). W roku 1928 odprawił pierwszy synod diecezjalny. Koro-
nował 2 słynące łaskami obrazy NMP (Tuchów, Zawada).

11. Bp Franciszek Lisowski (1933 - 1939)

Urodzony 1 X 1876 w Cieszanowie. Studia gimnazjalne odbył w Jaśosławiu, fi-
lozoficzno-teologiczne na uniwersytecie lwowskim i w Rzymie. Święcenia kapłań-
skie otrzymał 19 VIII 1900. Doktorat z teologii otrzymał w roku 1902 w Rzymie.
W latach 1902 - 1905 był wikariuszem w Złoczowie, a następnie we Lwowie przy
katedrze. W latach 1905 - 1909 pracował jako katecheta w Brodach, a 1909 - 1913
we Lwowie. W roku 1913 habilitował się z teologii na uniwersytecie lwowskim
i w tym samym roku został profesorem nadzwyczajnym. W latach 1917 - 1919 był
dziekanem wydziału teologicznego, a w latach 1922 - 1923 rektorem seminarium
duchownego we Lwowie. 20 VII 1928 papież Pius XI prekonizował go na biskupa
sufragana lwowskiego, a 7 X tegoż roku otrzymał konsekrację biskupią. Miano-
wany 27 I 1933 biskupem tarnowskim odbył ingres do katedry 25 IV 1933. Zmarł
4 VI 1939 w Tarnowie i tu został pochowany na Nowym Cmentarzu, wśród naj-
uboższych. Biskup ten utworzył Instytut Akcji Katolickiej, Instytut Wyższej Kul-
tury Religijnej, założył tygodnik „Nasza Sprawa”, zorganizował diecezjalny kon-
gres eucharystyczny w Tarnowie (1934) i podhalański w Grybowie (1935), jubi-
leusz 900-lecia urodzin św. Stanisława (1936), powołał do życia diecezjalny zwią-
zek „Caritas” w roku 1937. W dniach 4 i 5 VII 1938 odbył drugi synod diecezjalny.
W roku 1938 otworzył w Krzyżanowicach Katolicki Uniwersytet Ludowy. Erygo-
wał 13 nowych parafii.

Po śmierci bpa Lisowskiego wikariuszem kapitulnym został wybrany bp su-
fragan Edward Komar (1939 - 1943), mianowany przez papieża Piusa XII bullą
z 24 VI 1940 administratorem apostolskim diecezji. Bp Komar zmarł 29 IX 1943
w Tarnowie i tu został pochowany. Za jego rządów utworzono dekanat szczuciń-
ski. Po śmierci bpa E. Komara wikariuszem kapitulnym został wybrany ks. Sta-
nisław Bulanda (1943 - 1946). Na tym urzędzie pozostawił piękną pamięć jako
krzewiciel miłosierdzia chrześcijańskiego dla wysiedlonych kapłanów i wiernych.

12. Bp Jan Piotr Stepa (1946 - 1959)

Urodzony 24 VI 1892 w Sasowie (archidiecezja lwowska). Gimnazjum ukoń-
czył w Złoczowie (1911), studia teologiczne na uniwersytecie lwowskim (1911 -
- 1915). W roku 1915 otrzymał święcenia kapłańskie. W latach 1915—1918 pełnił
obowiązki wikariusza w Sasowie, a w latach 1919 - 1921 proboszcza w Zuzu-
lach-Kozakach k. Złoczowa. W latach 1922 - 1925 studiował w Lowanium u kard.
Merciera, gdzie otrzymał doktorat z filozofii. Od roku 1925 do roku 1930 prac-
ował jako katecheta w szkolnictwie średnim we Lwowie. W 1929 habilitował się,
a 1932 został profesorem nadzwyczajnym uniwersytetu lwowskiego. Od roku 1945
był rektorem lwowskiego seminarium duchownego przeniesionego do Kalwarii
Zebrzydowskiej; 4 III 1946 mianowany biskupem tarnowskim, a 19 V 1946 kon-
sekrowany przez kard. A. Sapiechę. Zmarł 28 V 1959 w Tarnowie i tu został po-
chowany. Dnia 14 IV 1964 doczesne jego szczątki zostały przeniesione ze Starego
Cmentarza do kaplicy podziemnej w kościele św. Józefa w Tarnowie, który
biskupowi Stepie zawdzięcza swe powstanie. Biskup J. Stepa odbył trzeci synod
diecezjalny (1948), utworzył 3 nowe dekanaty, 53 parafie, 12 wikarii parafialnych.
Za jego czasów wybudowano 30 nowych kościołów parafialnych, 3 rozbudowano,
a dalsze 4 były w budowie. Baczną troską otoczył muzeum i archiwum diece-
zjalne. Ilość alumnów w seminarium osiągnęła najwyższą liczbę na przestrzeni

150 lat (315). W roku 1947 utworzył Diecezjalny Instytut Wydawniczy „Veritas”; rok 1952 zorganizował jako diecezjalny rok eucharystyczny; wprowadził w pierwsze niedziele miesiąca adoracje Najświętszego Sakramentu w całej diecezji, gorąco propagował w swych listach i orędziach miesięczną spowiedź, i częstą — przynajmniej tygodniową Komunię św. Zorganizował na terenie diecezji jubileusz w roku 1950 (odpuść jubileuszowy), w 1954 maryjny jubileusz Niepokalanej, a w 1956/57 polski rok maryjny. Jako uczony był autorem licznych prac naukowych.

Po jego śmierci wikariuszem kapitulnym wybrano prepozyta kapituły bpa sufragana Karola Pękale (29 V 1959), który w dniu 26 V 1962 oddał swe rządy w ręce nowego ordynariusza.

13. Bp Jerzy Karol Ablewicz (od 1962)

Urodzony 1 XI 1919 w Krośnie n. Wisłokiem, gdzie ukończył gimnazjum i liceum (1937). Studia filozoficzne i teologiczne odbył w seminarium duchownym w Przemyślu, po czym 5 III 1943 otrzymał święcenia kapłańskie. W latach 1943 - 1946 pracował w charakterze wikariusza (Trzcieniec, Przeworsk) i samodzielnego duszpasterza (Pnikut). Od roku 1946 studiował filozofię chrześcijańską na KUL, gdzie przygotował rozprawę doktorską pt. „Tomistyczna metafizyka dobra”, na podstawie której uzyskał w roku 1949 promocję doktorską. Po studiach otrzymał nominację na profesora filozofii w seminarium duchownym w Przemyślu; w latach 1949 - 1957 pełnił obowiązki prefekta studiów, a 1957 - 1962 wicerektora tegoż seminarium. Przez papieża Jana XXIII dnia 26 II 1962 mianowany biskupem ordynariuszem diecezji tarnowskiej. Konsekrację biskupią otrzymał z rąk abpa Eugeniusza Baziaka w asyście bpa Fr. Bardy i bpa K. Pękali w dniu 20 V 1962 w bazylice katedralnej w Przemyślu. Dnia 26 V 1962 przejął rządy diecezji, a w dniu następnym (27 V 1962) odbył uroczysty ingres do katedry tarnowskiej. Jest członkiem Komisji Duszpasterskiej Episkopatu, członkiem Komisji Episkopatu do spraw KUL i do Spraw Budowy Kościołów. „Quem Deus ad multos faustosque annos conservet!”.

KATALOG BISKUPÓW POMOCNICZYCH (AUXILIARES)

Diecezja tarnowska erygowana w okresie józefinizmu przez długi okres czasu posiadała tylko biskupa — ordynariusza. Zarówno ogromny obszar diecezji, jak i pokaźna liczba parafii i wiernych w XVII i XIX w. domagały się nominacji biskupa sufragana; józefińskie jednak rządy austriackie były temu przeciwnie, m.in. i z tego powodu, by nie obciążać skarbu państwa nowymi wydatkami. Po raz pierwszy sprawę sufragana w Tarnowie poruszył w Wiedniu bp Ignacy Łobos, wysuwając na to stanowisko prepozyta kapituły katedralnej ks. Stanisława Walczyńskiego; niestety, niespodziewana śmierć biskupa (15 IV 1900) udaremniła realizację jego zamierzeń. Dopiero w Polsce odrodzonej bp L. Wałęga zdołał zamierzenia te zrealizować.

1. Bp Edward Komar (1921 - 1943)

Urodzony 18 I 1872 w Koprzywnicy k. Sandomierza. Szkołę średnią ukończył w Krakowie, gdzie również rozpoczął studia filozoficzno-teologiczne na Uniwersytecie Jagiellońskim; ukończył je na Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie. W roku 1897 otrzymał święcenia kapłańskie. Do

roku 1900 był wikariuszem w Morawicy, a od 1901 ojcem duchownym w seminarium duchownym w Krakowie. W latach 1911 - 1921 pełnił obowiązki proboszcza w Osielcu, a następnie proboszcza w Suchej zarazem dziekana dekanatu suskiego. 13 VI 1921 papież Benedykt XV na prośbę bpa L. Wałęgi mianował go biskupem tytularnym Alindy i pierwszym sufraganiem w Tarnowie. 11 IX 1921 otrzymał konsekrację z rąk bpa L. Wałęgi w katedrze tarnowskiej w asyście bpa A. Sapiehy i bpa A. Nowaka z Krakowa. W latach 1921 - 1936 był rektorem seminarium duchownego w Tarnowie. W roku 1936 zrezygnował z urzędu rektora, a papież Pius XI mianował go po śmierci ks. infułata J. Bąby prepozytem kapituły katedralnej. Po śmierci bpa Fr. Lisowskiego został wybrany wikariuszem kapitulnym, a 24 VI 1940 przez papieża Piusa XII mianowany administratorem apostolskim diecezji tarnowskiej. Zmarł 29 IX 1943. Pochowany w Tarnowie.

2. Bp Karol Pękala (1946 - 1968)

Urodzony 26 X 1902 w Siołkowej k.Grybowa. Studia średnie odbył w Nowym Sączu i Tarnowie (1924); studia filozoficzno-teologiczne w Instytucie Teologicznym w Tarnowie (1928). 29 VI 1928 otrzymał święcenia kapłańskie. Po roku pracy w charakterze wikariusza w Nowym Wiśniczu wyjechał do Francji, gdzie pracował w duszpasterstwie wśród tamtejszej Polonii. W roku 1930 objął obowiązki sekretarza Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej, a w roku 1933 dyrektora Akcji Katolickiej w diecezji tarnowskiej (do 1939). Od roku 1937 był dyrektorem związku diecezjalnego „Caritas”. W roku 1939 otrzymał promocję na doktora św. teologii na uniwersytecie JK we Lwowie. Od roku 1946 był dyrektorem krajowej centrali „Caritas”. Papież Pius XII prekonizował go 14 XII 1946 na biskupa tytularnego Trokmary i sufragana tarnowskiego. Konsekrowany przez bpa J. Stepę w katedrze tarnowskiej 16 III 1947. Po śmierci bpa Stepy został wybrany wikariuszem kapitulnym (29 V 1959); obowiązki te pełnił do dnia 26 V 1962, kiedy je oddał nowemu ordynariuszowi. Od 1962 był przewodniczącym Komisji Episkopatu Polski do Spraw Duszpasterstwa Dobroczynnego. Zmarł 14 VIII 1968; pochowany w kaplicy podziemnej kościoła św. Józefa w Tarnowie obok bpa Stepy.

3. Bp Michał Bleharczyk (1958 - 1965)

Urodzony 26 VIII 1905 w Rabie Niżnej (archidiecezja krakowska). Studia średnie (1927) ukończył w Tarnowie, filozoficzno-teologiczne w Tarnowskim Instytucie Teologicznym, po czym 26 III 1932 otrzymał święcenia kapłańskie. W latach 1932 - 1945 pełnił obowiązki wikariusza i katechety w Ciężkowicach, Baranowie i Brzesku. W latach 1945 - 1953 był ojcem duchownym i wykładowcą liturgiki w SD w Tarnowie. W roku 1949 otrzymał promocję na doktora św. teologii na Uniwersytecie Jagiellońskim. W latach 1951 - 1953 wykładał teologię fundamentalną, a następnie pracował (1953 - 1958) jako proboszcz i dziekan w Bochni. Pius XII prekonizował go 6 VII 1958 na biskupa tytularnego Jos i sufragana tarnowskiego. 5 X 1958 otrzymał konsekrację z rąk abpa E. Baziaka w kościele Najświętszego Serca Pana Jezusa w Tarnowie w asyście bpa przemyskiego Fr. Bardy i bpa K. Pękali. Zmarł w Tarnowie 10 XI 1965; pochowany w rodzinnym grobowcu w Olszówce, archidiecezja krakowska.

4. Bp Piotr Bednarczyk

Urodzony 23 II 1914 w Limanowej. Po ukończeniu w Tarnowie seminarium nauczycielskiego w 1933 i po zdaniu matury gimnazjalnej w Krakowie w 1935, podejmuje pracę pedagogiczną w Poznaniu. Równocześnie studiuje na wydziale humanistycznym Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. W roku 1940 wstępuje do Seminarium Duchownego w Tarnowie. Święcenia kapłańskie otrzymał w 1944. Pracuje na wikariacie w Szczepanowie, a następnie jako wykładowca

psychologii eksperymentalnej i pedagogiki w Seminarium Duchownym. Doktorat z filozofii uzyskuje w roku 1947 na Uniwersytecie Poznańskim, zaś z teologii w 1952 na UJ w Krakowie. Pełniąc obowiązki profesora i przez pewien czas wicerektora w Seminarium Duchownym równocześnie oddaje się pracy katechetycznej i pedagogicznej na stanowisku referenta Kurii Diecezjalnej oraz diecezjalnego wizytatora nauki religii.

Bullą papieża Pawła VI z dnia 21 II 1968 został mianowany biskupem tytularnym Torre Rotonda i pomocniczym Ordynariusza tarnowskiego. Konsekrowany 21 IV 1968 w katedrze tarnowskiej.

Jest członkiem Komisji katechetycznej i maryjnej Episkopatu.

5. Bp Józef Gucwa

Urodzony 20 XII 1923 w Kąclowej, woj. Nowy Sącz. Naukę w szkole średniej w Tarnowie przerwała okupacja hitlerowska. Podczas wojny działał w ruchu oporu na ziemi grybowskiej, jako członek Związku Walki Zbrojnej i AK. Ścigany przez gestapo walczył jako żołnierz I Pułku Strzelców Podhalańskich AK. Odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczem i Krzyżem AK. Równocześnie kontynuował rozpoczętą przed wojną naukę w zakresie liceum. Po zdaniu matury, co zbiegło się z końcem wojny wstąpił do Seminarium Duchownego w Tarnowie. Święcenia kapłańskie otrzymał w 1948. Studia teologiczne pogłębiał szczególnie w dziedzinie Pisma św. uzyskując stopień magistra teologii na wydziale teologicznym UJ w Krakowie. Pracę duszpasterską rozpoczął w Kolbuszowej, a następnie pracował w Nowym Sączu na stanowisku rektora kościoła św. Kazimierza oraz katechety szkół średnich. Pełnił obowiązki delegata biskupiego i kuratora Klasztoru SS. Klarysek w Starym Sączu.

Pismem Stolicy Apostolskiej z dnia 23 XI 1968 został mianowany biskupem tytularnym Wagi i pomocniczym Ordynariusza tarnowskiego. Sakrę biskupią otrzymał 26 I 1969 w kościele św. Małgorzaty w Nowym Sączu.

Był zastępcą przewodniczącego Komisji Episkopatu do spraw Misji i jest zastępcą przewodniczącego Komisji Episkopatu do spraw Duszpasterstwa Kobiet.

6. Bp Władysław Bobowski

Urodzony 19 III 1932 w Tropiu, woj. nowosądeckie. Naukę w szkole średniej rozpoczął w Nowym Sączu, a kontynuował w Tarnowie jako wychowanek Małego Seminarium. Po złożeniu w 1952 egzaminu dojrzałości wstąpił do Seminarium Duchownego w Tarnowie. Święcenia kapłańskie otrzymał w 1957. Z placówki duszpasterskiej w Ryglicach został skierowany na KUL w celu kontynuowania studiów w zakresie teologii dogmatycznej; w 1960 uzyskał stopień licencjata. Odwołany ze studiów pracuje jako katecheta przy parafii katedralnej w Tarnowie, a następnie jako osobisty sekretarz i kapelan Biskupa Ordynariusza. Z kolei zostaje wysłany na studia do Rzymu, gdzie w Papieskim Instytucie Gregoriańskim specjalizuje się w zakresie teologii życia wewnętrznego. Na podstawie rozprawy „Natura doskonałości chrześcijańskiej według K. Drużbackiego T.J.” otrzymał w 1969 stopień doktora. W latach 1969-1974 pełni funkcję ojca duchownego w tarnowskim Seminarium Duchownym.

Bullą papieża Pawła VI z dnia 16 X 1974 zostaje mianowany biskupem tytularnym Abernethy i pomocniczym Ordynariusza tarnowskiego. Konsekrowany 2 II 1975 w bazylice katedralnej w Tarnowie.